

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

jaarverslag 2015

INHOUDSTAFEL

■ VOORWOORD	5
■ IN MEMORIAM WIM CRIEL.....	6
■ NIEUWE VOORZITTER EN NIEUWE LEDEN	6
■ 2015 IN CIJFERS EN TABELLEN	7
■ BIJKOMEND	13
■ RICHTLIJN PERS EN MINDERJARIGEN	14
■ OVERZICHT BESLISSINGEN 2015.....	18
■ SAMENSTELLING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	22

Foto cover: Polaris – Photo News – Axelle De Russe / Verslaggeving van een anti terreuractie van de Franse politie in Saint-Denis, Parijs (2015)

Druk: Drukkerij Artoos NV, Kampenhout

Het jaar 2015 werd voor de Raad voor de Journalistiek getekend door de ziekte en vervolgens het overlijden van voorzitter Wim Criel. Wim was goed vijftien jaar geleden van bij het begin betrokken bij de gesprekken tussen alle actoren in de mediawereld, die in 2002 tot de oprichting van de Raad zouden leiden. Hij schreef in de jaren daarna ook mee aan de Code van de Raad. Daarin werden in 2010 de beroepsethische regels vastgelegd, waaraan journalistiek gedrag sindsdien wordt getoetst.

De werking van de Raad leed niet onder de ziekte van zijn voorzitter. Hij bleef zelf zolang dat mogelijk was vanop zijn ziekbed actief bij de werking betrokken, terwijl de vergaderingen in zijn afwezigheid voortreffelijk werden geleid door ondervoorzitter Guido Knops. Guido verdient daarvoor alle dank. En dat is zeker ook het geval voor het werk opgeknapt door het goed geoliede secretariaat onder de leiding van secretaris-generaal en ombudsman Pieter Knapen. Zoals dat bij onze Raad traditie is geworden, probeerde Pieter ook in 2015 om vragen en klachten zoveel mogelijk in der minne te regelen. Om Wim Criel nog een keer te citeren: de Raad is geen rechtbank. Het is ons om de kwaliteit van het journalistieke werk te doen en het vertrouwen dat burgers in media kunnen hebben.

Een goed voorbeeld daarvan is de aandacht die de Raad tijdens het voorbije werkjaar had voor de omgang van media met mensen in een kwetsbare positie. Wim kondigde vorig jaar op deze plek aan dat de Raad aan een nieuwe richtlijn schreef over de omgang van de pers met minderjarigen. Die richtlijn werd ondertussen goedgekeurd na veel overleg, met onder meer het Kinderrechtencommissariaat. Ze legt nadruk op het recht op bescherming en op vrije meningsuiting, ook van minderjarigen. Dat is niet altijd eenvoudig omdat bescherming en vrije meningsuiting anders zijn voor een kleuter van vijf dan voor een jongvolwassene van 17. De richtlijn introduceert ook het begrip toestemming, dat tot nog toe niet expliciet in de Code was opgenomen. De Raad vond het belangrijk om dat nu wel te doen en te verduidelijken wanneer en van wie toestemming vereist is.

De omgang van de pers met mensen in een kwetsbare positie stond ook centraal in twee belangrijke beslissingen. Iedereen herinnert zich de jonge vrouw, die beweerde dat ze zwanger was van Hans Van Themsche, de jongeman die een levenslange gevangenisstraf uitzit voor een racistische schietpartij in Antwerpen. De moeder van de vrouw diende een klacht in tegen een blad dat haar dochter maar bleef opvoeren, ook toen al duidelijk was dat ze kampt met ernstige psychische problemen. De Raad verklaarde de klacht gegrond omdat het blad toeliet dat iemand in een kwetsbare positie zichzelf te kijk zette.

De Raad behandelde ook de klacht van de vrouw van, ondertussen wijlen, voormalig wereldkampioen cyclocross Erik De Vlaeminck. Ze vond het niet kunnen dat zonder haar toestemming twee foto's van haar man werden afgedrukt, die door zijn broer Roger werden gemaakt in het woonzorgcentrum waar de op dat moment al zwaar demente Erik verbleef. Dat was, volgens de Raad, een schending van de privacy en een aantasting van de menselijke waardigheid.

Ondertussen werkt de Raad ook aan een herziening van artikel 27 van de Code over racisme en discriminatie. Het nieuwe artikel dat deze lente aan de raad van bestuur wordt voorgelegd, vraagt niet alleen dat een journalist niet aanzet tot racisme en discriminatie. Hij hoort er ook over te waken dat de formulering van zijn berichtgeving geen stigmatisering uitlokt. Als het wordt aanvaard, geeft het nieuwe artikel de Raad een breder palet om met meer nuance te oordelen.

Tegelijk zette de Raad een ruime commissie aan het werk, die moet nadenken over een richtlijn over journalistiek en reclame. De indruk bestaat dat de grens tussen redactionele inhoud en commerciële boodschappen niet meer altijd scherp wordt getrokken. De Raad kijkt ook naar wat buitenlandse voorbeelden ons op dat vlak kunnen leren. Het is te vroeg om er veel over te zeggen, maar het onderwerp is belangrijk en actueel. Het heeft namelijk weer te maken met geloofwaardigheid. Daar hebben niet alleen de journalisten en hun media nood aan, maar uiteindelijk ook de commerciële partners zelf.

**Hubert
Van Humbeek**
Voorzitter

**Hubert
Van Humbeeck**

Nieuwe voorzitter en nieuwe leden Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek heeft eind 2015 Hubert Van Humbeeck verkozen tot zijn nieuwe voorzitter, en Guido Knops bevestigd als ondervoorzitter. Hubert Van Humbeeck volgt als voorzitter Wim Criel op, die op 28 oktober 2015 overleed.

Hubert Van Humbeeck (65) is al zes jaar lid van de Raad namens de Vlaamse Vereniging voor Journalisten (VVJ). Hij schrijft als senior writer voor Knack, waar hij zijn hele loopbaan werkte als redacteur, adjunct-hoofdredacteur, hoofdredacteur en redactiedirecteur.

**Guido
Knops**

Guido Knops (67) zetelt in de Raad als vertegenwoordiger van de samenleving. Hij werkte het grootste deel van zijn carrière bij de Koning Boudewijnstichting, waar hij twintig jaar directeur was. Momenteel is hij bestuurder van verschillende organisaties en verenigingen.

De Raad heeft ook twee nieuwe leden, Iris Musschoot en Jacques Sys.

**Iris
Musschoot**

Iris Musschoot zetelt in de Raad namens Vlaamse Nieuwsmedia, de associatie van de Vlaamse dagbladen. Ze is directeur van Campus De Persgroep, de binnenhuisuniversiteit van de uitgever die vorming en opleiding biedt aan 26 redacties in België en Nederland.

Jacques Sys zetelt in de Raad namens The Ppress, de vereniging van uitgevers van de Belgische periodieke pers. Hij is hoofdredacteur van Sport/Voetbalmagazine, een uitgave van Roularta Media Group.

**Jacques
Sys**

Foto's
Photo News – Koen Blanckaert / Wim Criel
Photo News – Bert Van den Broucke / Hubert Van Humbeeck
Photo News – Bert Van den Broucke / Guido Knops
Jonas Lampens / Iris Musschoot
Belgaimage – Christophe Ketels / Jacques Sys

In memoriam Wim Criel

De Raad nam in 2015 afscheid van voorzitter Wim Criel. Hij overleed na een lange ziekte op 67 jarige leeftijd.

Wim Criel stond in 2002 mee aan de wieg van de Raad. Hij speelde een belangrijke rol bij de oprichting en werd meteen lid van de Raad, wat hij bleef tot aan zijn overlijden.

Hij nam altijd actief deel aan de debatten om mee te zoeken naar antwoorden op vragen en problemen die ter discussie stonden. Hij was lid van talrijke rapporteringscommissies over concrete klachtendossiers.

Even belangrijk was zijn inbreng bij de totstandkoming van de code van de Raad, die in 2010 werd goedgekeurd. Als lid van de werkgroep die de nieuwe code voorbereidde, inventariseerde hij de beroepsethische richtlijnen in een tiental landen in Europa en de Verenigde Staten. Zo kon de werkgroep vergelijken en kiezen voor de formulering die het meest past bij onze journalistieke cultuur.

Eind 2010 verkoos de Raad Wim Criel tot zijn voorzitter. Met respect voor de beginselen uit de code en tegelijk diplomatisch en pragmatisch streefde hij als voorzitter naar een consensus binnen de Raad, die hij ook altijd wist te bereiken. Hij wist dat eensgezinde standpunten het moreel gezag van de Raad ondersteunen en versterken.

Wim was een voorvechter van de persvrijheid en sterk begaan met de rol die de pers speelt in een democratische samenleving. Hij had oog voor de grote verschillen die er in de journalistiek bestaan, maar maakte zich ook zorgen over sommige vormen van normvervaging die de geloofwaardigheid van de journalistiek kunnen bedreigen.

Wim Criel was ook een uitstekend vertegenwoordiger van de Raad in contacten met de overheid, journalistenverenigingen, uitgevers en mediadirecties, middenveldorganisaties en journalistieke opleidingen. Ook tegenover hen kon hij perfect verwoorden waarvoor de Raad stond, een Raad waaraan hij zelf een onuitwisbare bijdrage heeft geleverd.

Pieter Knapen

Klachten

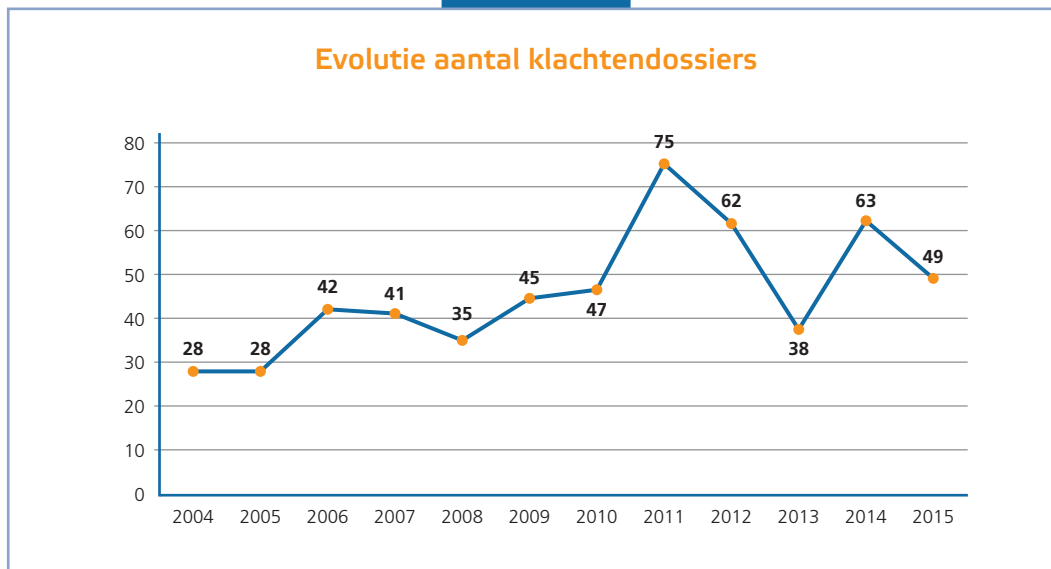
Aantal dossiers

De Raad voor de Journalistiek ontving in 2015 22 procent minder klachten dan in 2014. De Raad opende 49 nieuwe dossiers, waarvan 48 op basis van een klacht en 1 op basis van een vraag om advies. Het gemiddelde voor de hele bestaansperiode van de Raad bedraagt 46. Van de 48 klachten kwamen er 39 van particulieren en 9 van organisaties. Ook de vraag om advies kwam van een organisatie.

Pieter Knapen
Secretaris-
generaal en
ombudsman

Tabel 1

Naast de 49 nieuwe dossiers waren er begin 2015 nog 27 oude klachten in behandeling, waarvan 2 van 2013. Die 2 werden begin 2015 afgerond.

In totaal waren er in 2015 dus 76 dossiers in behandeling. Daarvan konden er 59 volledig worden afgewerkt, zodat er eind december nog 17 geopend bleven. Rekening houdend met de 27 openstaande klachten bij het begin van het jaar en met de daling van het aantal klachten over het hele jaar, betekent dit een normaal verloop zonder achterstand.

Betrokken media

Net als de voorgaande jaren waren in 2015 de meeste klachten gericht tegen dagbladen en magazines, in een aantal gevallen in combinatie met hun websites. In absolute cijfers ontving de Raad 23 klachten tegen dagbladen en 7 tegen weekbladen en magazines.

Van die 30 klachten waren er 5 gericht tegen populaire en televisiebladen. Eén ervan kwam van een bekend mediafiguur en één van een gewezen sportman. Een ander bekend mediafiguur diende een klacht in tegen een website die geen tegenhanger heeft in de klassieke media.

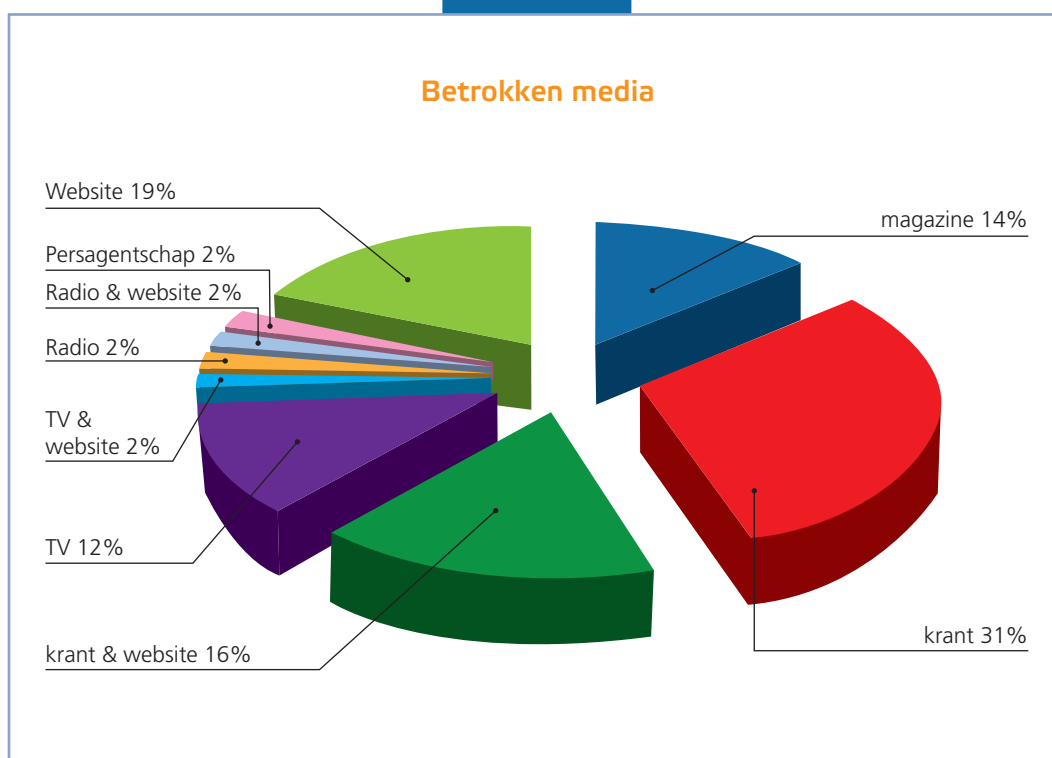
De Raad ontving 7 klachten tegen televisie en 2 tegen radio. Er was 1 klacht tegen een persagentschap.

Bijna 40 procent van de klachten was gericht tegen websites, in absolute cijfers 19 van de 48. Maar dat cijfer verdient nuancering. Tien van deze klachten waren tegelijk gericht tegen het zustermerk van de websites in de klassieke media (8 website-krant, 1 website-televisie, 1 website-radio). De 9 andere klachten richtten zich exclusief tegen een website. Maar ook hier is er weer een onderscheid. In 4 van die gevallen had de website wel een zusterkrant, maar was de klacht enkel gericht tegen de site. In de 5 andere gevallen ging het om websites zonder tegenhanger in de klassieke media.

Bij de laatste groep was er 1 aggregatiewebsite, die geen eigen nieuws gaart of redigeert, maar op basis van RSS-feeds artikels van andere nieuwssites aggregeert en publiceert. De Raad verklaarde de klacht ontvankelijk. De Raad is van oordeel dat wie nieuws publiceert of verspreidt mee een journalistieke verantwoordelijkheid draagt, ook al doet hij niet aan garing, redactie of productie.

De Raad ontving in 2015 geen enkele klacht tegen journalistieke berichtgeving op sociale media. Verschillende klachten gingen wel over het gebruik van materiaal van sociale media door journalisten, zoals foto's of berichten van particulieren op Facebook. Maar berichten van journalisten zelf op sociale media zoals Facebook of Twitter leidden niet tot klachten.

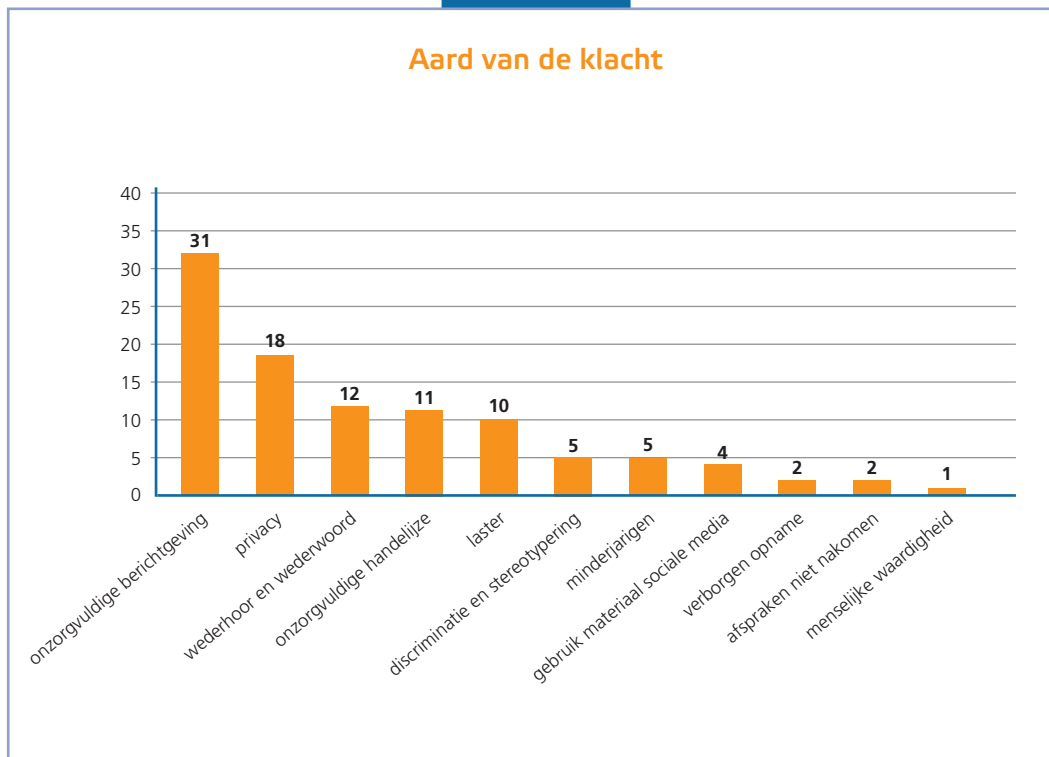
Tabel 2

Aard van de klachten

De inhoud van klachten is uiteenlopend en de inbreuken op de beroepsethiek die klagers aanvoeren zijn velerlei. Op basis van de beweerde inbreuken die klagers aangeven, krijgt elke klacht één of meer labels. Het gaat om voorlopige kwalificaties die in de loop van de procedure kunnen wijzigen, maar desondanks geven ze een goed beeld van de domeinen waarop de problemen zich doorgaans situeren. Aangezien één klacht meerdere inbreuken kan vermelden, ligt het aantal labels hoger dan het aantal klachten.

Tabel 3

De categorie **onzorgvuldige berichtgeving** scoort traditioneel hoog, en dat geldt ook voor 2015. Bijna twee derden van de klachten (31 van de 49) gaan over onzorgvuldige berichtgeving. Het gaat dan vooral om fouten of vergissingen in de berichtgeving, en verder om titels die niet stroken met de inhoud van artikels of om feiten en bronnen die volgens klagers onvoldoende gecheckt zijn.

Het aantal klachten over **privacy** ligt met 18 van de 49 of 37 procent beduidend lager dan in 2014, toen 54 procent van de klachten over privacy ging. De voorbije jaren steeg het aantal klachten over privacy meestal, maar het is voorbarig om op basis van één jaar van een trendbreuk te spreken.

Bij 1 klacht riepen de klagers een schending van de **menselijke waardigheid** in, zowel met betrekking tot zichzelf als tot een overleden familielid.

In 10 gevallen omschreven de klagers de berichtgeving als **lasterlijk**. Het gaat om klachten die allemaal ook het label onzorgvuldige berichtgeving kregen, wat erop kan wijzen dat klagers foute berichtgeving over zichzelf vaak ook als lasterlijk beschouwen.

Vier klachten gingen over het gebruik van materiaal van **sociale media**. In alle vier de gevallen vond de klager dat de redactie onterecht zijn of haar foto van Facebook of Twitter had gehaald om ze vervolgens zonder toestemming te publiceren. In twee van de gevallen nam de klager ook aanstoot aan de overname van zijn berichten op Facebook.

Bij 5 klachten of ruim 10 procent van het totaal verwees de klager naar de rechten en de bescherming van **minderjarigen**. In 2 gevallen werd een minderjarige volgens de klager onterecht in de media gebracht op basis van een bericht van hemzelf op Facebook. In een derde dossier kwamen kinderen ter sprake in een artikel over een conflict tussen hun ouders. Bij de laatste 2 klachten vond een zestienjarige klager samen met zijn meerderjarige stiefbroer dat zijn rechten geschonden waren, hoewel hij zelf - met medeweten van zijn ouders - de media had opgezocht.

Geen enkele klager riep in 2015 het **recht op vergetelheid** in.

Bij 12 klachten of net geen kwart van het totaal vond de klager dat hij te weinig **wederhoor** of **wederwoord** had gekregen.

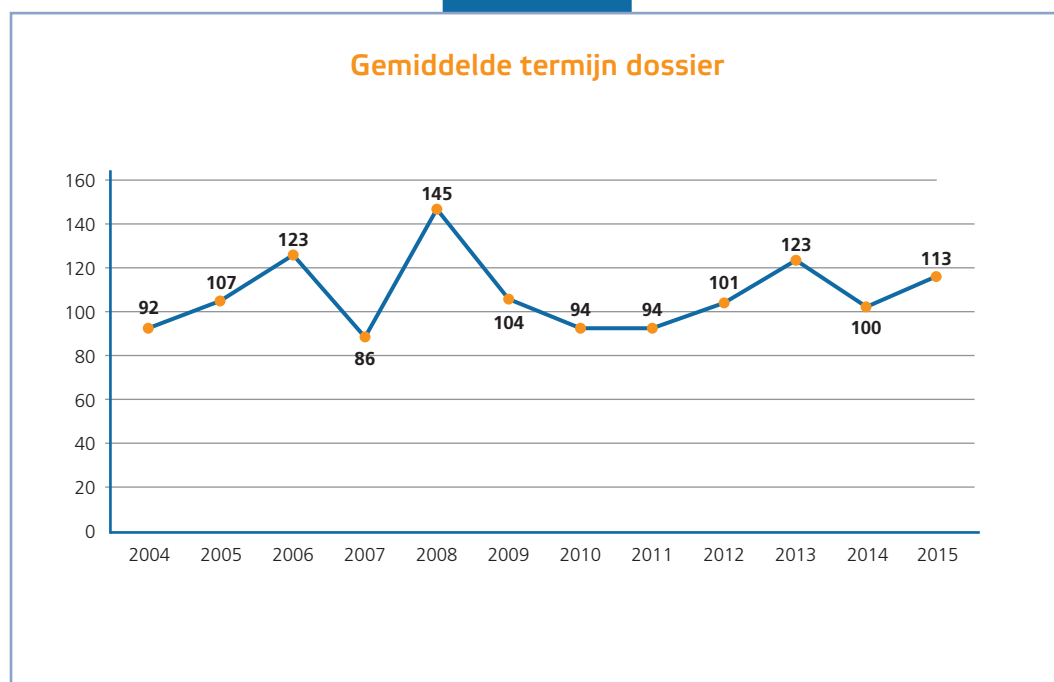
Klachten gaan niet alleen over afgewerkte artikels of reportages, maar ook over de manier waarop journalisten te werk gaan. Deze klachten krijgen het label **onzorgvuldige handelwijze**, en gaan onder meer over verborgen opnames, het niet nakomen van afspraken, journalisten die zich opdringerig gedragen, of redacties die niet of onvoldoende reageren op vragen of klachten van lezers, kijkers, luisteraars of surfers. Samen gaat het om 11 van de 49 of ruim een vijfde van de klachten, waarvan 2 over **verborgen opnames** en 2 over het niet nakomen van **afspraken**. Er waren in 2015 geen klachten over **plagiaat**.

Net als in 2014 opende de Raad 5 dossiers in de categorie **discriminatie en stereotypering**. In 4 van de 5 gevallen ging het om een klacht, in 1 geval om een vraag om advies door het Interfederaal Gelijkekansencentrum.

Afhandeling van de klachten

In 2015 werden 59 dossiers volledig afgewerkt, 1 meer dan in 2014. De gemiddelde doorlooptijd bedroeg 113 dagen, weekends en feestdagen niet inbegrepen. Dat is iets meer dan het jaar voordien, wat in grote mate te maken heeft met twee klachten van 2013 die pas begin 2015 hun beslag kregen.

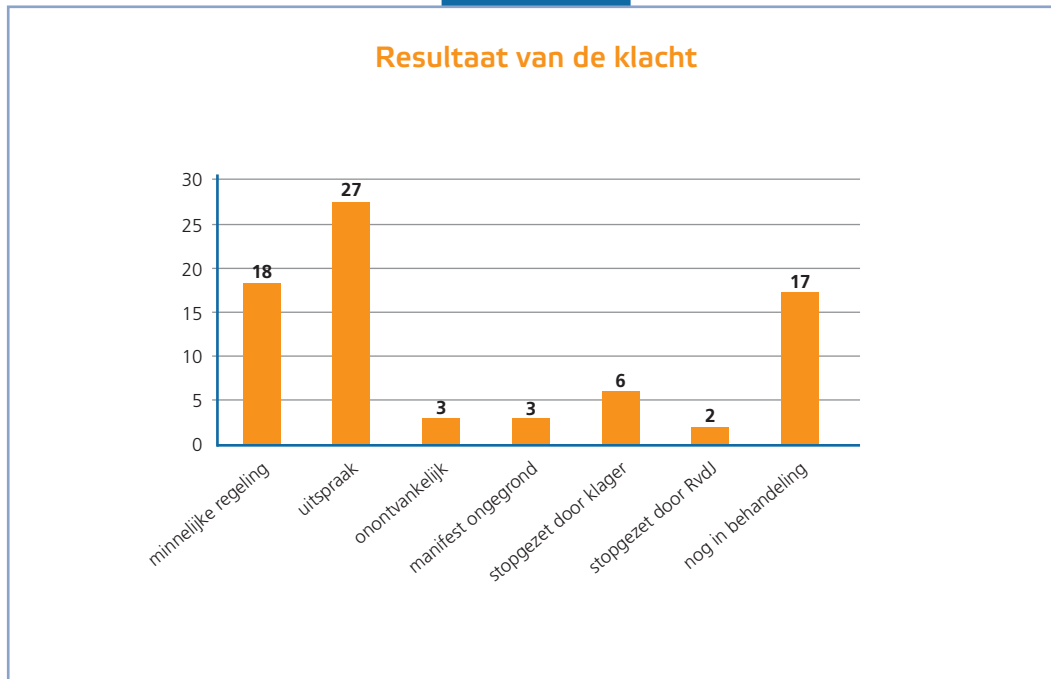
Tabel 4

Klachten worden op verschillende manieren afgerond.

De Raad deed in 2015 27 uitspraken, dat is meer dan het dubbele dan het jaar voordien (13). Daarnaast zet de ombudsman traditioneel veel in op het bereiken van minnelijke regelingen bij klachten, wat in de ogen van de Raad de beste manier is om het vertrouwen tussen klager en medium te herstellen.

Tabel 5

Van de 27 uitspraken waren er 6 gegrond en 4 gedeeltelijk gegrond. In de 17 overige gevallen beoordeelde de Raad de klacht als ongegrond. De Raad heeft dus in 10 gevallen een inbreuk op de journalistieke beroepsethiek vastgesteld.

Van de 4 klachten die gedeeltelijk gegrond waren, waren er 2 gegrond met betrekking tot de titel, maar niet met betrekking tot de inhoud van het artikel. De Raad was van oordeel dat de titel niet overeenstemde met de inhoud.

In de lijn van de vorige jaren werd opnieuw iets meer dan 30 procent van de afgeronde klachten minnelijk geregeld. In absolute aantallen gaat het om 18 van de 59 dossiers. In geval van minnelijke regeling spreekt de Raad zich niet uit over de vraag of er een beroepsethische fout gemaakt is. Klager en journalist kunnen daarover van mening blijven verschillen, maar ze leggen met bemiddeling van de ombudsman hun geschil bij door bijvoorbeeld een gesprek, excuses, publicatie van een opvolgartikel of een rechtzetting, afspraken over toekomstige samenwerking, anonimisering van een artikel online enz.

De Raad verklaarde 3 klachten onontvankelijk, wat beduidend minder is dan de 11 van het jaar voordien. In 2 gevallen werd de klacht laattijdig ingediend, enkele jaren na publicatie van het betwiste artikel. Het werkingsreglement voorziet een periode van twee maanden. In het derde geval kon de klager geen persoonlijk belang aantonen, hoewel de Raad het persoonlijk belang ruim en flexibel interpreteert.

Drie klachten werden manifest ongegrond verklaard. Dat kan volgens een bijzondere procedure, wanneer de ombudsman en de voorzitter van de Raad na een eerste onderzoek vaststellen dat er in geen geval sprake is van een inbreuk op de beroepsethiek. De ombudsman en de voorzitter legden drie zulke gevallen voor aan de Raad, die hen telkens bijtrad in hun oordeel.

In 6 gevallen zette de klager de procedure zelf stop. Eén klager deed dat om persoonlijke en gezondheidsredenen, twee andere om zakelijke redenen. Een vierde klager tilde na verloop van tijd minder zwaar aan zijn klacht en vond een verdere behandeling niet meer nodig. In de laatste twee gevallen bereikten de klager en het medium, buiten de bemiddeling van de Raad om, een financiële regeling.

In twee gevallen besliste de Raad zelf om de procedure stop te zetten omdat de klager niet meer reageerde op herhaaldelijke oproepen van de ombudsman over de verdere behandeling van zijn klacht.

Vragen

De ombudsman behandelt niet alleen klachten, maar ook vragen. In 2015 stelden 153 particulieren of organisaties een vraag. Dat is meer dan ooit tevoren.

Bijna 40 procent van de vraagstellers (59) waren zelf betrokken bij het nieuwsitem waarover ze een vraag stelden. Ruim de helft beantwoordde de ombudsman in eigen naam. Een kleine helft (26) speelde hij als bemiddelaar door aan de betrokken hoofdredactie, die in 23 gevallen ook een antwoord bezorgde, wat de vraagstellers in de meeste gevallen genoegdoening gaf.

Daarnaast waren er 28 vragen over nieuwsitems waarbij de vraagsteller niet zelf betrokken was, maar waarover hij beroepsethische vragen of bemerkingen had. De meeste beantwoordde de ombudsman zelf. Maar in 7 gevallen wilde de vraagsteller aanvankelijk een klacht indienen. Ze gingen alle 7 over dezelfde foto van Syrische vluchtelingen in Hongarije. Bij gebrek aan persoonlijk belang konden de klachten niet als zodanig behandeld worden. Daarom herformuleerde de ombudsman ze als vraag en gaf ze door aan de betrokken hoofdredacties, die allemaal een antwoord bezorgden, wat de vraagstellers toch een zekere genoegdoening gaf.

Langs professionele kant vroegen 20 journalisten beroepsethisch advies in het kader van een artikel of reportage waaraan ze werkten. Vijfentwintig studenten zochten informatie of vroegen een interview voor een paper, presentatie of eindwerk.

De ombudsman leverde input voor het antwoord op 3 parlementaire vragen.

Alle vragen werden snel beantwoord.

Raadszittingen en commissievergaderingen

De voltallige Raad heeft in 2015 10 keer vergaderd. Gemiddeld waren 20 raadsleden aanwezig. Tijdens de vergaderingen overloopt de ombudsman de hangende dossiers en beslist de Raad over klachten, nieuwe richtlijnen of wijzigingen aan de code. Zo keurde de Raad in de 2015 de nieuwe richtlijn over de omgang van de pers met minderjarigen goed, die nadien door de raad van bestuur werd bekrachtigd.

De Raad organiseerde voor 31 klachten een hoorzitting. Hoorzittingen worden voorbereid en bijgewoond door een rapporteringscommissie, waarin telkens 3 leden van de Raad en de ombudsman zetelen. Zij horen beide partijen en bereiden een ontwerpbeslissing voor de voltallige Raad voor. Tijdens 4 hoorzittingen bereikten de partijen nog een minnelijke regeling.

Daarnaast stelde de Raad twee ad hoc commissies aan rond inhoudelijke thema's. De eerste buigt zich over een herziening van artikel 27 van de code over stereotypering en discriminatie. De tweede beraadt zich over het onderscheid tussen journalistiek en advertising en gaat na of de code op dat vlak verduidelijking of aanpassing vergt.

De commissie over de omgang van de pers met minderjarigen heeft haar werk afgerond met de goedkeuring van een nieuwe richtlijn.

Externe activiteiten van de ombudsman

De ombudsman vertegenwoordigt de Raad voor de Journalistiek naar buiten. Samen met wijlen voorzitter Wim Criel stelde hij de Raad en het systeem van zelfregulering voor aan minister van media Gatz en zijn kabinet. Verder overlegde hij over uiteenlopende onderwerpen met de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame, het Kinderrechtencommissariaat, de vzw Rondpunt, het Interfederaal Gelijkekansencentrum, Tele-Onthaal en het kabinet van de minister van welzijn.

De ombudsman nam als moderator, panellid of deelnemer deel aan acht debatten en studiedagen over beroepsethiek en media, en gaf zes gastcolleges aan opleidingen journalistiek.

Hij ontving ook een delegatie van de overheid van Oekraïne en de Raad van Europa, aan wie hij de werking van de Raad en de code voorstelde, en nam deel aan de jaarlijkse AIPCE conferentie in Wenen (Alliance of Independent Press Councils in Europe), die ook raadslid en gewezen ombudsman Flip Voets bijwoonde.

Telenet

Telenet werd begin 2015 lid van de Raad voor de Journalistiek. Het bedrijf is op verschillende vlakken journalistiek actief. Naast live sportverslaggeving heeft Telenet ook verschillende websites met artikels over algemeen nieuws, sport, lifestyle, media, cultuur enz. Daarnaast bekleedt Telenet, met zijn participatie in De Vijver Media, een belangrijke plaats in het medialandschap.

Met zijn lidmaatschap van de Raad voor de Journalistiek wil Telenet zijn gebruikers duidelijk maken dat het de basisregels van de journalistieke beroepsethiek onderschrijft wanneer het journalistieke producten levert.

De secretaris-generaal sprak ook met Proximus, dat gelijkaardige journalistieke diensten levert. Ook de Conseil de Déontologie Journalistique deed dat, aangezien Proximus over heel België actief is. Maar Proximus wenst voorlopig van geen van beide persraden lid te worden.

Workshops

De ombudsman gaf in 2015 8 workshops aan redacties die daarom vroegen. De redacties beslisten zelf welke beroepsethische thema's aan bod komen, rekening houdend met hun redactionele lijn en de dagelijkse praktijk. De workshops verliepen zeer interactief en kregen een zeer positieve evaluatie van de aanwezigen.

De Raad blijft de workshops aanbieden. Ze bieden de mogelijkheid om te debatteren en te reflecteren over concrete beroepsethische vragen waarmee redacties dagelijks te maken krijgen. Omgekeerd geven ze aan de ombudsman de mogelijkheid om de redactionele praktijk te toetsen aan de werking van de Raad, en om eventuele nieuwe beroepsethische vragen of knelpunten sneller te detecteren. De Raad rekent een forfaitaire vergoeding aan voor de workshops.

Foto: Henry Browne – X0 1095 – Photo News / Persconferentie Wembley stadion Londen

RICHTLIJN BIJ ARTIKEL 15 OMGANG VAN DE PERS MET MINDERJARIGEN

Goedgekeurd door de Raad voor de Journalistiek op 10 september 2015 en bekrachtigd door de raad van bestuur op 7 december 2015.

Art 15. De journalist gebruikt loyale methodes om informatie, foto's, beelden en documenten te verkrijgen of te verwerken.

De journalist maakt geen misbruik van zijn hoedanigheid, in het bijzonder ten aanzien van mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie zoals minderjarigen, slachtoffers van criminaliteit, rampen en ongevallen, en hun familie.

Uiteraard zijn alle artikels van de Code onverkort van toepassing op minderjarigen. Maar minderjarigen bekleden een bijzondere positie. Daarom specificeert deze richtlijn een aantal elementen in de omgang van de pers met minderjarigen.

Richtlijn

De journalist houdt het belang van de minderjarige voor ogen. Hij heeft aandacht voor het recht op bescherming van de minderjarige, maar ook voor het recht op vrije meningsuiting van de minderjarige.

De journalist houdt bij zijn afwegingen rekening met:

- de context, de aard en de gevoeligheid van het onderwerp;
- de emotionele betrokkenheid van de minderjarige bij het onderwerp;
- de maturiteit en oordeelsbekwaamheid van de minderjarige.

Hij doet dat wanneer hij een minderjarige aan het woord laat of herkenbaar in beeld brengt, maar ook wanneer een minderjarige door derden herkenbaar ter sprake wordt gebracht.

1. De minderjarige aan het woord

De journalist die een minderjarige aan het woord laat, informeert hem op zijn niveau over het opzet van de berichtgeving.

De journalist die een minderjarige herkenbaar aan het woord laat, vraagt in principe toestemming aan de ouders of de voogd, of aan een derde die tijdelijk of occasioneel verantwoordelijkheid draagt over de minderjarige.

Xinhua – Gamma-Rapho – Photo News / Protest op het Tahrir Plein in Kaïro (2011)

Photo News – Christophe Licoppe / Chiro kamp in Wallonië (2010)

Photo News – Wim Hendrix / Ann Van Elsen en dochter June op baby modeshow (2011)

Care – Polaris – Photo News – Evelyn Hockstein / Vluchtelingenkamp AZG in Darfur (2004)

Toestemming is nodig bij:

- emotioneel geladen onderwerpen;
- controversiële onderwerpen;
- langer lopende rubrieken of reportages waarin de minderjarige de rode draad vormt.

Hoe groter de controversiële of emotionele geladenheid, des te meer vraagt de journalist zich af of toestemming van een eventuele derde wel volstaat en of het toch niet aangewezen is om ouders of voogd rechtstreeks te contacteren.

In uitzonderlijke gevallen kan er een aantoonbaar belang zijn om geen toestemming te vragen.

Toestemming is niet nodig bij alledaagse en niet controversiële onderwerpen.

De journalist overweegt altijd of het niet aangewezen is om de minderjarige anoniem of onder een andere naam aan het woord te laten.

2. De minderjarige in beeld

De journalist die een minderjarige herkenbaar in beeld brengt, vraagt in principe toestemming aan de minderjarige zelf, en aan de ouders, de voogd, of een derde die tijdelijk of occasioneel verantwoordelijkheid draagt over de minderjarige.

Toestemming is niet nodig voor algemene beelden op openbare plaatsen.

Ook voor herkenbare beelden die door officiële instanties worden verspreid, is geen toestemming nodig.

Toestemming voor herkenbare beelden is ook niet nodig wanneer een gewichtig maatschappelijk belang zwaarder doorweegt dan het belang van de minderjarige.

Bij gebeurtenissen die voor de pers toegankelijk zijn of waar de pers uitgenodigd is, geldt de impliciete toestemming van de aanwezigen. Wanneer een minderjarige of degene die ter plekke verantwoordelijkheid over hem draagt zich uitdrukkelijk verzet tegen het maken van herkenbare beelden, houdt de journalist daar wel rekening mee.

De journalist overweegt altijd of het niet aangewezen is om de minderjarige onherkenbaar te maken.

In uitzonderlijke gevallen bekleden minderjarigen bewust een publieke rol. Dat verlaagt de drempel om herkenbaar over hen te berichten of hen herkenbaar in beeld te brengen.

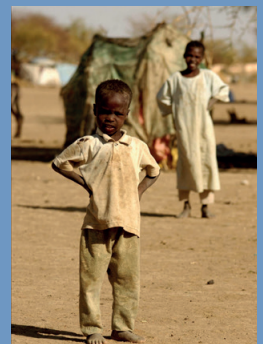
Photo News – Layla Aerts /
Het leven in een internaat (2015)

Photo News – Pool /
Sabine Dardenne en Laetitia Delhez op witte mars in Brussel (1996)

Photo News – Pieter-Jan Vanstockstraeten /
K3 op Marktrock in Leuven (2013)

Polaris – Photo News –
Matthew Mcdermott / Soedanese vluchtelingen in Tsjaad (2004)

3. Archiefmateriaal

Wanneer de journalist een interview met of beelden van een minderjarige opnieuw publiceert, houdt hij er rekening mee dat de context van een minderjarige snel evolueert.

Hij houdt ook rekening met de oorspronkelijke context. Het is niet evident om eerder gepubliceerd materiaal uit een andere context opnieuw te publiceren in een nieuwe, negatieve context. Het kan aangewezen zijn om ouder materiaal niet opnieuw te publiceren, of om opnieuw toestemming te vragen voor publicatie.

Naast artikel 15 vragen nog een aantal andere artikels of richtlijnen uit de code bijzondere aandacht voor minderjarigen:

4. Sociale media (Richtlijn bij artikel 22)

Wanneer hij gebruik maakt van informatie en beeldmateriaal van persoonlijke websites of sociale netwerksites van minderjarigen, gaat de journalist bijzonder terughoudend om met gegevens of afbeeldingen die de identificatie van de minderjarige mogelijk maken.

5. Privéleven (Artikel 23)

De journalist gaat bijzonder omzichtig om met het privéleven van minderjarigen. Hij respecteert het en tast het niet verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.

6. Gerechtelijke context (Richtlijn bij artikel 23)

De journalist gaat uiterst terughoudend om met (beperkte) identificatie van minderjarigen in een gerechtelijke context. Volledige identificatie en herkenbare beelden van een minderjarige die betrokken is bij strafbare feiten, zijn in de regel niet toegestaan.

6.1. De jeugdrechtbank

Elke identificatie van een minderjarige die het voorwerp is van een maatregel van een jeugdrechter, is bij wet verboden en dus strafbaar.

De Raad voor de Journalistiek is evenwel van oordeel dat identificatie in een aantal gevallen beroepsethisch wel verantwoord kan zijn. Dat kan het geval zijn:

Hollandse Hoogte – Photo News – Frank Muller / Jonge kankerpatiënt ondergaat chemokuur (2011)

Photo News – Bert Van den Broecke / Klasgesprek over de aanslagen in Parijs (2015)

Photo News – Christophe Licoppe / Koning Filip, prinses Elisabeth en prins Gabriel op weg naar school (2015)

Photo News – Els Verhaeghe / Training U13 KV Oostende (2015)

- Wanneer de berichtgeving helemaal niet over de betrokken zaak gaat en de maatregel van de jeugdrechter niet genoemd wordt;
- Om identificatiegegevens te publiceren die justitie, politie of Child Focus zelf vrijgeven, bijvoorbeeld in het kader van een zoekactie. Als deze instanties in een latere fase om bijzondere redenen vragen om de verspreiding van de gegevens te stoppen, houdt de journalist daar in de mate van het mogelijke rekening mee;
- In uitzonderlijke gevallen van gewichtig maatschappelijk belang, bijvoorbeeld om een minderjarige toe te laten zijn of haar kant van de zaak toe te lichten. Cruciaal is de vraag of de identificatie hier in het belang van de minderjarige zelf is. De journalist moet dat kunnen motiveren.

6.2. Gerechtelijke context buiten de jeugdrechtbank

Minderjarige slachtoffers, getuigen of andere betrokkenen in een gerechtelijke context worden in de regel niet geïdentificeerd. Er wordt ook uiterst terughoudend omgegaan met gegevens die identificatie mogelijk maken.

Enkel bij ernstige misdrijven en op voorwaarde van een gewichtig maatschappelijk belang kunnen eventueel de voornaam, de beginletter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats bekend worden gemaakt.

Volledige identificatie en/of herkenbare beelden zijn alleen bij uitzondering mogelijk en onder de volgende voorwaarden die de journalist moet kunnen motiveren:

- De feiten zijn zeer ernstig en hebben de maatschappij sterk beroerd;
- De politie of het gerecht verspreiden zelf een opsporingsbericht met volledige identificatie en/of herkenbare beelden;
- De ouders of voogd van minderjarige slachtoffers komen zelf met hun verhaal naar buiten en maken geen bezwaar tegen volledige identificatie of herkenbare beelden van hun kind. De journalist houdt daarbij rekening met het belang van de minderjarige.

Als de ouders of nabestaanden van minderjarigen de pers verzoeken een bepaalde lijn aan te houden in verband met de identificatie van minderjarigen, wordt daarmee zo veel mogelijk rekening gehouden. De journalist houdt daarbij ook rekening met het belang van de minderjarige.

7. Intieme, familiale of rouwplechtigheden (Richtlijn bij artikel 24)

De journalist verslaat intieme, familiale of rouwplechtigheden met respect en houdt daarbij rekening met de wens van de betrokkenen.

Photo News – Els Verhaeghe / Busongeval op de E40 in Middelkerke (2015)

Photo News – Olivier Matthys / Jonge asielzoekers in het Maximiliaanpark in Brussel (2015)

Agentschap Jongerenwelzijn / Meisjes in de Gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol (2011)

Upi – Photo News – Kevin Dietsch / Sasha en Malia Obama vieren Thanksgiving (2014)

Michielssens t/ Knack en Draulans (2015-01)

Gedeeltelijk gegrond

Het artikel gaat over het bedrijf Econation waarvan Maarten Michielssens CEO was. De journalist beschikt over voldoende gegevens om de essentie van zijn artikel te staven. De formulering is op een aantal punten onnauwkeurig, maar de onnauwkeurigheden trekken de essentie niet in twijfel. Anderzijds krijgt Michielssens een kans op wederwoord, maar laat de journalist hem niet reageren op twee passages die zijn integriteit ernstig aantasten, wat kan beschouwd worden als een beroepsethische tekortkoming.

Buts t/ VTM – Telefacts (2015-02)

Ongegrond

De reportage gaat over gewezen gevangenisdirecteur Jef Buts naar aanleiding van een nieuw gerechtelijk onderzoek tegen hem. De journalist kan dat in verband brengen met onderzoeken uit het verleden, ook al kenden die geen gevolg wegens buitenvervolginstelling en seponering. De buitenvervolginstelling is voldoende omschreven en het is gerechtvaardigd om te werken met anonieme getuigen. Er is loyaal wederhoor gegeven en de privacy is niet geschonden.

Duyck t/ De Krant van West-Vlaanderen (2015-03)

Gegrond

Het artikel gaat over een tenniscoach die wordt verdacht van verkrachting. De affirmatieve titel strookt niet met de inhoud van het artikel en houdt onvoldoende rekening met het vermoeden van onschuld. Er is geen loyale kans op wederhoor gegeven. De combinatie van verschillende elementen maakt klager herkenbaar, wat zijn privacy schendt.

Verbiest-Verbeeck t/ Dag Allemaal en Segers (2015-04)

Ongegrond

Het interview gaat over klagers hun leven, hun relatie en hun vroegere partners. Het artikel is een correcte weergave van het interview en de privacy is niet geschonden. Er is geen noodzaak om voorinzage te geven of om achteraf een rechtzetting te publiceren.

De Haeck-Eggermont t/ Dag Allemaal en Segers (2015-05)

Ongegrond

De klacht gaat over een foto van minderjarige kleinkinderen bij een interview met hun grootouders. De publicatie van de foto is geoorloofd. De grootouders van de kinderen gaven hun expliciete toestemming voor publicatie, en de manier waarop de kinderen in het artikel aan bod komen is positief en alledaags.

Boujdaine t/ De Morgen en Van den Broek (2015-06)

Ongegrond

Het artikel gaat over werkloosheid bij Marokkaanse en Turkse vrouwen en vat de gegevens uit een studie van de FOD Werkgelegenheid en het Interfederaal Gelijkekansencentrum correct samen. Het benadert het streven naar arbeidsparticipatie positief en er is geen sprake van stereotypering of discriminatie ten aanzien van Marokkaanse en Turkse vrouwen.

Vlerick t/ De Morgen en Vandeweghe (2015-07)**Ongegrond**

De klacht gaat over een column over het WK voetbal. Een bepaalde passage komt stereotyperend en veralgemenend over, maar binnen de context van de column is het duidelijk dat de passage gaat over Afrikaanse voetballers en voetbalteams, en niet over Afrikanen in het algemeen. De Raad is van oordeel dat de journalist met de passage niet aanzet tot discriminatie. De Raad houdt rekening met het specifieke genre van columns, waarbij de journalist een grotere mate van vrijheid geniet om zijn mening te geven, en is van oordeel dat in dit geval art. 8 van de code over het recht om zijn mening te uiten zwaarder doorweegt dan art. 27 over stereotypering en veralgemening.

Kussener t/ Het Laatste Nieuws en HLN.be (2015-08)**Ongegrond**

De klacht gaat over de publicatie van een trouwfoto bij artikelen over een rechtszaak tegen het huwelijkspaar, waardoor beide partners identificeerbaar zijn. Gezien de ernst van de feiten is beperkte identificatie en publicatie van de trouwfoto op de regionale pagina's gerechtvaardigd.

De Bruyn t/ Morsum-Magnificat.be en Verbeeck (2015-09)**Gegron**

Eric Verbeeck klaagt in het artikel aan dat hij van de politie geen toegang krijgt tot de afgezette zone rond een bedrijfsbrand, en een andere journalist wel. Hij trekt daarbij de onafhankelijkheid en integriteit van de andere journalist ernstig in twijfel zonder gegronde argumenten, en uit ernstige beschuldigingen zonder kans op wederhoor. De aanpak van Verbeeck strookt ook niet met het principe dat een journalist belangenvermenging vermijdt.

**Verschoren t/ Het Laatste Nieuws en HLN.be (2015-10)
Verschoren t/ Gazet van Antwerpen (2015-11)****Ongegrond**

De artikelen gaan over een rechtszitting tegen klager wegens het zich onterecht uitgeven als advocaat. Ze zijn een correcte weergave van de zitting, en niets wijst erop dat de journalist niet waarheidsgetrouw en onafhankelijk gehandeld zou hebben. Het is normaal dat een journalist niet alle argumenten uit een rechtszitting in extenso weergeeft.

Friedman tegen Joods Actueel (2015-12)**Gegron**

Het artikel bevat aantijgingen tegen klager zonder dat hij vooraf kans op wederhoor kreeg. In twee latere nummers publiceert Joods Actueel een ingekort en becommentarieerd wederwoord en een rechtzetting, maar gezien de ernst van de beschuldigingen die de eer en de goede naam betreffen compenseren het wederwoord en de rechtzetting achteraf onvoldoende het gebrek aan wederhoor vooraf.

Demeulenaere t/ Dag Allemaal (2015-13)**Gegron**

De klacht gaat over negen artikelen en interviews met X, die zei zwanger te zijn van Hans Van Temsche. X kampt met psychische problemen en verkeert in een zeer kwetsbare positie. Dag Allemaal heeft daar onvoldoende rekening mee gehouden en heeft het effect nog versterkt door herhaaldelijk over X te schrijven of haar aan het woord te laten. Een journalist moet ervoor opletten dat hij iemand in een kwetsbare positie zichzelf niet publiek te kijk laat zetten. Dat X zelf instemde met de interviews, doet daar niets aan af.

Kitobo t/ VRT en Libert (2015-14)**Ongegrond**

Twee reportages in Het Journaal laten de bisschop van Gent aan het woord, die zegt dat de Kerk de maatregelen die ze oplegt aan priesters die zich schuldig maakten aan seksueel misbruik, nauwelijks of niet kan afdwingen. De journalist geeft het standpunt van de bisschop waarheidsgetrouw en onafhankelijk weer. Dat het standpunt controversieel kan overkomen, ligt niet aan de redactionele aanpak van de journalist.

Hoste t/ TV Familie (2015-15)**Gegrond**

TV Familie publiceert een foto die het van Twitter haalt bij een artikel over John Bryan en de manier waarop hij vrouwen versiert. Op de foto staat Bryan samen met klagster. TV Familie publiceert de foto in een voor klagster andere en compromitterende context en suggereert dat ze het bed deelde met Bryan, wat zij zelf ontkent en waarvoor het magazine geen argumenten aanbrengt. TV Familie heeft ook vroegere afspraken met klagster over de foto niet nageleefd.

Rasschaert t/ Het Laatste Nieuws (2015-16)**Gedeeltelijk gegrond**

Het artikel gaat over het slachtoffer van een vluchtmisdrijf, die verantwoordigd is over de aanpak van de politie. Volgens de titel deed de politie niets, terwijl volgens het artikel de politie de dader niet meteen verhoorde, maar wel bij een garagehouder informeerde naar zijn identiteit. De titel is overdreven en strookt niet met de inhoud van het artikel.

De Vlaeminck-Swyngedaauw t Primo Magazine en TV Gids (2015-17)**Gegrond**

Ex-wielrenner Roger De Vlaeminck vertelt over het conflict met zijn broer en ex-veldrijder Erik De Vlaeminck, die dement is en in een woonzorgcentrum verblijft. Bij het artikel staan twee foto's van de demente Erik De Vlaeminck. Gezien de maatschappelijk kwetsbare situatie waarin Erik De Vlaeminck zich bevindt, is toestemming van zijn echtgenote nodig om de foto's te publiceren.

**Lov t Het Laatste Nieuws, HLN.be en Lizen (2015-18)
Lov t DeMorgen.be en Lizen (2015-19)****Ongegrond**

De artikelen gaan over de klachten van twee studenten die op kot zitten in een studentenwoning in Antwerpen. De journalist heeft voldoende gedaan om de klachten te checken en hij heeft de eigenaar een loyale kans op wederhoor gegeven. Het is geen beroepsethische fout om de volledige naam van de eigenaar te vermelden.

Uplace t De Morgen, DeMorgen.be en De Boeck (2015-20)**Gedeeltelijk gegrond**

Het artikel gaat over de gezondheidsrisico's die het extra verkeer rond het geplande winkelcomplex Uplace kan veroorzaken en verwijst naar een niet weerhouden nota van een deskundige aan de Gewestelijke Milieuvergunningcommissie. De Raad ziet geen redenen om te twijfelen aan het onafhankelijke optreden van de journalist en er is voldoende wederwoord voor Uplace. Maar de titel is in zijn algemeenheid overdreven en misleidend.

**Vanoppen tegen Het Belang van Limburg (2015-21)
Vanoppen tegen Het Nieuwsblad (2015-22)**

Ongegrond

De artikels gaan over klager, die ondervoorzitter is van het OCMW in Houthalen-Helchteren. Zijn optreden staat op verschillende vlakken ter discussie bij buurtbewoners en in het gemeentebestuur, en in verschillende dossiers is een klacht tegen hem ingediend. De artikels zijn maatschappelijk relevant en waarheidsgetrouw en er zijn geen redenen om te twijfelen aan het onafhankelijke optreden van de journalist. Er is loyaal kans op wederhoor gegeven.

Mola tegen HLN.be (2015-23)

Ongegrond

De klacht gaat over een button op de homepagina met de tekst 'Turkse supporters rijden in op Clubfans bij rellen na match'. HLN.be heeft de button en het achterliggende artikel geregeld geüpdatet, wat eigen is aan online journalistiek. De tekst verwijst op een bepaald moment naar de meest recente en meest relevante gebeurtenis, en doet dat op een waarheidsgetrouwe manier. De button is ook niet stereotyperend of stigmatiserend ten aanzien van de Turkse of allochtone gemeenschap.

X tegen Het Laatste Nieuws (2015-24)

Ongegrond

Het artikel gaat over een rechtszaak over partnergeweld en over het optreden van de politie tijdens dat conflict. Een publieke rechtszitting over partnergeweld, waarbij het optreden van de politie ter discussie staat, is maatschappelijk relevant en het artikel geeft het verloop van de rechtszitting correct weer. Het privéleven van het slachtoffer is niet geschonden, aangezien ze niet geïdentificeerd wordt.

X tegen Het Nieuwsblad (2015-25)

Gedeeltelijk gegrond

Het artikel gaat over een rechtszaak over partnergeweld en over het optreden van de politie tijdens dat conflict. Een publieke rechtszitting over partnergeweld, waarbij het optreden van de politie ter discussie staat, is maatschappelijk relevant en het artikel geeft het verloop van de rechtszitting correct weer. Maar het artikel schendt het privéleven van het slachtoffer door haar voornaam, de eerste letter van haar familienaam en haar woonplaats te vermelden, samen met dezelfde gegevens over haar man.

Handen af van Venezuela tegen VRT en Tuyls (2015-26)

Ongegrond

De klacht gaat over een reportagereeks over Venezuela in Het Journaal. Het is journalistiek verdedigbaar om een beeld van Venezuela te schetsen aan de hand van getuigenissen van gewone Venezolanen en vanuit de ervaring van de journalist 20 jaar geleden en nu. De journalist kan aannemelijk maken dat zijn reportages gebaseerd zijn op feiten en onderzoeken, ook al noemt hij geen bronnen. Het is raadzaam om bronnen te vermelden, zeker wanneer gegevens onzeker of tegenstrijdig zijn. Maar de reportagereeks geeft in grote lijnen een realistisch beeld van Venezuela. Voor- en tegenstanders van het regime komen vrij evenwichtig aan bod.

Deurwaerder en Coppens tegen Belga (2015-27)

Ongegrond

Het artikel gaat over de zestienjarige Deurwaerder, die de website Burenonline.com lanceerde. De journalist stelt terechte vragen en is niet verplicht om de namen te noemen van IT-experts waarnaar hij verwijst. Hij geeft klagers loyaal kans op wederwoord. Het artikel schendt de rechten van de minderjarige Deurwaerder niet, aangezien hij zelf, met medeweten van zijn ouders, contact zocht met de pers.

De volledige tekst van de beslissingen is te vinden op www.rvdj.be/uitspraken.

EFFECTIEVE LEDEN

- **Eric BREWAEYS**, staatsraad Raad van state en docent VUB
- **Luc DE POTTER**, secretaris-generaal UPP (Unie van de Periodieke Pers)
- **Luc DE SMET**, journalist VRT
- **Frederik DE SWAEF**, hoofdredacteur Flair
- **Guido KNOPS**, eredirecteur Koning Boudewijnstichting
- **Rachida LAMRABET**, auteur en jurist
- **Stefaan MICHIELSEN**, journalist De Tijd
- **Tim PAUWELS**, journalist VRT
- **Werner SMEUNINX**, afgevaardigde Mediahuis
- **Luc STANDAERT**, journalist Het Belang van Limburg
- **Geert STEURBAUT**, secretaris-generaal Mediahuis
- **Jacques SYS**, hoofdredacteur Sport/Voetbalmagazine
- **Leen UYTERHOEVEN**, corporate communication and public affairs NMBS
- **Wim VAN CAPPELLEN**, gedelegeerd bestuurder Reporters
- **Hubert VAN HUMBEECK**, journalist
- **Liliane VERSLUYS**, advocaat
- **Flip VOETS**, docent KU Leuven en VUB
- **Louis WEENEN**, freelance journalist en voorzitter VJPP (Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers)

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

- **Helen BLOW**, stafmedewerker Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
- **Luc BLYAERT**, freelance journalist en ondervoorzitter VJPP (Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers)
- **Greta BOURGEOIS**, em. raadsheer Hof van cassatie en em. buitengewoon hoogleraar KU Leuven
- **Jo BUGGENHOUT**, eindredacteur VTM
- **Ihsane CHIOUA LEKHLI**, journalist VRT
- **Goele DE CORT**, journalist De Standaard
- **Paul GEERTS**, zelfstandig publicist
- **Luc MICHIELS**, nieuwsmanager en coördinator politieke redactie Belga
- **Iris MUSSCHOOT**, directeur Campus De Persgroep
- **Faroek ÖZGÜNES**, journalist VTM
- **Steve PAULUSSEN**, docent UA Antwerpen
- **Ike PICONE**, senior researcher iMinds-SMIT en onderzoeksprofessor VUB
- **Dominique RASKIN**, bedrijfsjurist Sanoma Magazines
- **Katrien STRAGIER**, journalist Het Laatste Nieuws
- **Karen VAN BRABANT**, bedrijfsjurist De Persgroep
- **Steven VAN DE RIJT**, voorzitter UPP (Unie van de Periodieke Pers)
- **Karen VANDER PLAETSE**, marketing- en interactiemanager VIAA (Vlaams Instituut voor Archivering)
- **Diane WAUMANS**, manager beroepsethiek VRT

SECRETARIS-GENERAAL

- **Pieter KNAPEN**

ADMINISTRATIEF SECRETARIAAT

- **Kristina DE WILDE**

**De Raad voor de Journalistiek:
de media worden er beter door.**

IPC - Résidence Palace - Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/230 27 17 - www.rvdj.be - info@rvdj.be

Verantwoordelijke uitgever: Pieter Knapen, Wetstraat 155, 1040 Brussel